เค้าโครงผลงานที่จะส่งประเมิน ตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับผู้เชี่ยวชาญ

ของ นายจตุรงค์ เพชรสุทธิ์

เพื่อประกอบการพิจารณาประเมินบุคคล ตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญด้านวางระบบการพัฒนาที่ดิน

(นักวิชาการเกษตรเชี่ยวชาญ)

ตำแหน่งเลขที่ ๑๐๕๒ สังกัด สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๙

ลำดับที่ ๑ (งานวิชาการ)

๑. เรื่อง แนวทางการพัฒนาที่ดิน เขตพื้นที่สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๙

๒. บทนำ/ความสำคัญของปัญหา

ทรัพยากรที่ดิน (Land Resources) เป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดในภาคเกษตรกรรม และเป็นปัจจัยบ่งชี้ความมั่นคงทางอาหารและเศรษฐกิจของประเทศ ทว่าในปัจจุบันสถานการณ์ทรัพยากรที่ดินเพื่อการเกษตรกำลังเผชิญกับความท้าทายรอบด้าน ทั้งจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ที่รุนแรง และผันผวน ตลอดจนความเสื่อมโทรมของทรัพยากรดินที่เกิดจากการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างไม่เหมาะสมเป็นเวลานาน เช่น การปลูกพืชเชิงเดี่ยว การใช้สารเคมีเกินความจำเป็น และการขาดการบำรุงรักษา การทำเกษตรกรรมแบบดั้งเดิมที่ขาดข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับศักยภาพของที่ดิน นำมาซึ่งความเสี่ยงในการลงทุนทำการเกษตร เกษตรกรประสบปัญหาต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นจากการใช้ปุ๋ยและสารปรับปรุงดินอย่างไม่เหมาะสม ในขณะที่ผลผลิตต่อไร่กลับลดลง นอกจากนี้ การขยายตัวของเมืองและอุตสาหกรรมยังส่งผลให้พื้นที่เกษตรกรรมที่มีคุณภาพดีลดน้อยลง บังคับให้ภาคการเกษตรต้องรุกเข้าไปในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมหรือมีความเปราะบางทางระบบนิเวศ

ด้วยเหตุนี้ "การวิเคราะห์สถานการณ์ทรัพยากรที่ดินสำหรับการเกษตร และการกำหนดแนวทางการพัฒนาที่ดิน" จึงมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนและเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนภาคเกษตรกรรมยุคใหม่ การวิเคราะห์ดังกล่าวเป็นการบูรณาการข้อมูลเชิงพื้นที่ ทั้งคุณสมบัติทางกายภาพ ทางเคมี และทางชีวภาพของดิน ร่วมกับสภาพภูมิอากาศ แหล่งน้ำ และบริบทการใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบัน เพื่อให้ทราบถึงคุณลักษณะของที่ดินในแต่ละพื้นที่ สำหรับช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเกษตรกรสามารถวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างถูกต้องตามศักยภาพ (Land Suitability) ลดความเสี่ยงในการปลูกพืชผิดประเภทและส่งเสริมการทำเกษตรแม่นยำ (Precision Agriculture) บริหารจัดการและฟื้นฟูได้อย่างตรงจุด แก้ไขปัญหาดินเสื่อมโทรมด้วยเทคโนโลยีชีวภาพ และการอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม ลดการสูญเสียหน้าดินและธาตุอาหาร วางนโยบายและมาตรการเชิงรุก ช่วยให้ภาครัฐมีฐานข้อมูลที่ทันสมัยในการคาดการณ์ภัยพิบัติทางการเกษตร (เช่น น้ำท่วม ภัยแล้ง หรือดินถล่ม) และวางแผนเขตเกษตรเศรษฐกิจ (Agri-Map) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และรักษาฐานทรัพยากรธรรมชาติให้มีความอุดมสมบูรณ์และยั่งยืน (Sustainability) ตกทอดสู่คนรุ่นต่อไป

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานของสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๙ ในการพัฒนา อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรดินอย่างเป็นระบบ ภายใต้แผนปฏิบัติราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง และแผนพัฒนาจังหวัด

๓.๒ เพื่อใช้เป็นแนวทางการตัดสินใจ การวางแผน และการพัฒนา การดำเนินงานโครงการให้สอดคล้องเหมาะกับสถานการณ์และปัญหา รวมทั้งใช้กำกับดูแลการปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามแนวทางที่วางไว้

๓.๓ ใช้เป็นข้อมูลในการนำเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรที่จำเป็น สำหรับการดำเนินการพัฒนาที่ดินอย่างต่อเนื่อง

๔. ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินการ

ระยะเวลาดำเนินการเดือนตุลาคม ๒๕๖๘ ถึง เดือนมีนาคม ๒๕๖๙ ดำเนินการในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๙ ครอบคลุมพื้นที่ ๕ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดสุโขทัย และจังหวัดตาก

๕. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

๕.๑ การสำรวจจำแนกดิน การวิเคราะห์แปลผลข้อมูลดิน และการวินิจฉัยคุณภาพดิน

๕.๒ การจัดทำและแปลผลแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน

๕.๓ การใช้เทคโนโลยีระบบภูมิศาสตร์สารสนเทศ

๕.๔ การวิเคราะห์ข้อมูลเศรษฐกิจสังคมการเกษตร

๕.๕ การแปลความหมายผลวิเคราะห์

๕.๖ การวางแผนการใช้ที่ดิน

๕.๗ การจัดการดินเพื่อพัฒนา ป้องกัน และฟื้นฟู ความเสื่อมโทรมของดิน

๕.๘ การอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาทรัพยากรดิน

๕.๙ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป่าไม้และการพัฒนาที่ดิน

๕.๑๐ การวิเคราะห์นโยบายและแผนฯ เพื่อจัดทำกระบวนงานและแผนงานด้านการพัฒนาที่ดิน

๖. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินการ และเป้าหมายของงาน

๖.๑ สรุปสาระสำคัญ

การจัดทำแนวทางการพัฒนาที่ดิน เขตพื้นที่สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๙ โดยการนำทรัพยากรดิน และทรัพยากรอื่น ๆ มาวิเคราะห์ร่วมกัน เพื่อให้ได้ศักยภาพการผลิตทางการเกษตรที่มีข้อจำกัดด้านชะล้างพังทะลายของดิน และศักยภาพการผลิตทางการเกษตรที่มีข้อจำกัดด้านดินปัญหาทางการเกษตร ซึ่งจะนำไปกำหนดเป็นแนวทางอนุรักษ์ และแนวทางฟื้นฟูทรัพยากรดิน

การนำทรัพยากรดิน และทรัพยากรอื่น ๆ มาวิเคราะห์ร่วมกันกับสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงระเบียบข้อบังคับและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ดิน เพื่อให้ได้แผนการใช้ที่ดินซึ่งจะนำไปกำหนดเป็นแนวทางพัฒนาทรัพยากรดิน โดยต้องคำนึงถึงเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับโลก ระดับประเทศ และแผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐) ตามแผนปฏิบัติราชการกรมพัฒนาที่ดิน ระยะ๕ (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐) รวมถึงแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ และ ๒ ตลอดจนแผนพัฒนาจังหวัดที่เกี่ยวข้อง โดยนำเป้าหมายและแนวทางพัฒนาดังกล่าวฯมาวิเคราะห์ร่วมกับสถานภาพ เพื่อนำมากำหนดเป็นแนวทางการดำเนินงานทั้ง ๓ แนวทาง ของสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๙ อย่างเหมาะสม

๖.๒ ขั้นตอนการดำเนินการ ใช้ขั้นตอนการดำเนินการหลัก ๆ ๗ ขั้นตอน ดังนี้

๑. การประเมินคุณภาพที่ดิน (Land evaluation)

๒. การวางแผนการใช้ที่ดิน (Land use planning)

๓. วิเคราะห์แนวทางอนุรักษ์ดินและน้ำ (Soil Conservation)

๔. วิเคราะห์แนวทางปรับปรุงบำรุงดิน (Soil Amendment)

๕. การกำหนดทิศทางองค์กร (Establish Organization Direction)

๖. การกำหนดเป้าหมายและกลยุทธ์ (Goal Setting and Strategy Formulation)

๗. การทำแผนสู่การปฏิบัติ (Strategy Execution)

๖.๓ เป้าหมายของงาน

๑. เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนา อนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรดินในพื้นที่สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๙ อย่างเป็นระบบ โดยบูรณาการการดำเนินงานให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติราชการกรมพัฒนาที่ดิน ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด และแผนพัฒนาจังหวัดอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. เพื่อจัดทำแนวทางเชิงยุทธศาสตร์ สำหรับสนับสนุนการตัดสินใจ การวางแผน และการบริหารจัดการโครงการของสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๙ และเครือข่ายหน่วยงานในพื้นที่ ให้มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับบริบทและสภาพปัญหา พร้อมทั้งใช้เป็นเครื่องมือในการกำกับดูแลปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานและเป้าหมายที่กำหนด

๓. เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ ในการเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณ และทรัพยากรที่จำเป็นจากภาครัฐและภาคีเครือข่าย เพื่อสร้างความต่อเนื่องในการดำเนินงานพัฒนาที่ดินและสร้างความมั่นคงของทรัพยากรดินอย่างยั่งยืน

๗. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

๗.๑ เชิงปริมาณ

สามารถขับเคลื่อนแผนงานโครงการต่าง ๆ สู่การปฏิบัติพื้นที่เขตจังหวัดรับผิดชอบของสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๙ ทั้งหมด โดยครอบคลุม ๓ ภารกิจหลักของกรมพัฒนาที่ดิน คือ การวางแผนการใช้ที่ดิน การอนุรักษ์ดินและน้ำ และการปรับปรุงบำรุงดิน

๗.๒ เชิงคุณภาพ

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๙ สามารถตัดสินใจดำเนินโครงการต่าง ๆ สู่การปฏิบัติได้จริง ตอบสนองต่อความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ บรรลุเป้าหมาย และสอดคล้องกับแผนปฏิบัติราชการกรมพัฒนาที่ดิน และแผนพัฒนาจังหวัด

๘. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

๘.๑ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๙ มีกรอบทิศทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้สอดคล้อง และเชื่อมโยงกับ แผนปฏิบัติราชการกรมพัฒนาที่ดิน แผนพัฒนาภาคเหนือ แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง และแผนพัฒนาจังหวัด

๘.๒ สถานีพัฒนาที่ดิน กลุ่ม ฝ่าย และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน สามารถนำแนวทางตามแผนปฏิบัติราชการมาใช้ในการ บริหารจัดการองค์การ และพัฒนาโครงการสนับสนุนประเด็นการพัฒนาที่เกี่ยวข้องให้บรรลุเป้าหมาย

๘.๓ หน่วยงานภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา สามารถกำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน เชิงบูรณา

การร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนนโยบายภาคการเกษตร การบริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดิน ของประเทศ และแลกเปลี่ยนข้อมูลทางวิชาการ การพัฒนางานวิจัย และสร้างหุ้นส่วนความร่วมมือในการพัฒนาต่อยอดสู่เกษตรกรและประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๘.๔ เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาของพื้นที่ สร้างผลผลิตและรายได้อย่างมั่นคง มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๘.๕ เป็นฐานข้อมูลทรัพยากรที่ดินเชิงพื้นที่ ของสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๙ เพื่อรองรับการพัฒนาเป็นระบบเรียกใช้ และสืบค้นผ่านเว็ปไซต์ในอนาคต

๙. ความยุ่งยากและซับซ้อนในการดำเนินการ

๙.๑. ความซับซ้อนของการจัดการข้อมูลเชิงพื้นที่ขนาดใหญ่ร่วมกับข้อมูลหลากหลายมิติ เช่น ข้อมูลวิทยาศาสตร์ทางดิน ข้อมูลทางเศรษฐกิจสังคม และข้อเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อใช้ในการประเมินคุณภาพที่ดิน การวางแผนการใช้ที่ดิน การอนุรักษ์ดินและน้ำ และการปรับปรุงบำรุงดิน ต้องนำข้อมูลเชิงพื้นที่ (Spatial Data) จากข้อมูลภูมิสารสนเทศและข้อมูลระยะไกล (GIS/Remote Sensing) มาซ้อนทับ (Overlay) และแปลผลร่วมกับผลวิเคราะห์ทางเคมีกายภาพในห้องปฏิบัติการ รวมถึงการวิเคราะห์หาความเชื่อมโยงเชิงสาเหตุ ซึ่งต้องทำให้เกิดความสมดุลระหว่างข้อมูลวิทยาศาสตร์ทางดิน ข้อมูลทางเศรษฐกิจสังคม ข้อจำกัดทางกฎหมาย และข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง สำหรับการจัดทำทางเลือกในการตัดสินใจที่ถูกต้อง มีความยืดหยุ่นและรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้

๙.๒ ความยุ่งยากในการกำหนดทิศทางองค์กร และการวางกลยุทธ์ในบริบทของการจัดการทรัพยากรที่ดินทางการเกษตร เนื่องจากเป็นการวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูลระหว่างวิทยาศาสตร์ นโยบายรัฐ และวิถีชีวิตของประชาชน ซึ่งทำให้เกิดความซับซ้อนด้านทรัพยากรและข้อจำกัดทางกายภาพ ความยุ่งยากด้านการกำหนดทิศทางในการเชื่อมโยงข้ามหน่วยงาน

๙.๓ ความยุ่งยากในการจัดทำแผนสู่การปฏิบัติ เพื่อเปลี่ยนแผนให้เป็นการปฏิบัติ เช่น การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน การอนุรักษ์ดินและน้ำ และการปรับปรุงบำรุงดิน เกิดความยุ่งยากเนื่องจากความกระจัดกระจายของเป้าหมายของแผนการใช้ที่ดินมักครอบคลุมพื้นที่กว้าง ความซับซ้อนในการจัดการความร่วมมือ การประสานงานข้ามหน่วยงาน และการสร้างแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

๑๐.ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

๑๐.๑ ขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง เช่น ผู้เชี่ยวชาญด้านธรณีวิทยา และกฎหมายที่ดิน

๑๐.๒ อุปสรรคด้านกฎหมาย มีการทับซ้อนกันของกฎหมายหลายฉบับ (เช่น กฎหมายผังเมือง กฎหมายป่าไม้ กฎหมายที่ราชพัสดุ)

๑๐.๓ ขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน ทำให้การเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานยุ่งยากและล่าช้า

๑๐.๔ ข้อมูลบางประเภทไม่เป็นปัจจุบัน และกระจัดกระจายไม่เชื่อมโยงกัน ทำให้ยากต่อการนำมาใช้ในภาพรวม

๑๑.ข้อเสนอแนะ

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๙ ควรนำไปขยายผลเป็นแผนพัฒนาที่ดินในระดับจังหวัด และนำฐานข้อมูลทั้งหมดเข้าสู่ระบบเรียกใช้ผ่านอินเตอร์เน็ต

๑๒.การเผยแพร่ผลงาน

เอกสารวิชาการส นักงานพัฒนาที่ดินเขต ๙ เข้าดูผลงานได้ที่ หรือ https://orgweb.ldd.go.th/main_km?ORG_ID=๒๖๗๖&CATEGORY=๑๑๑

๑๓.ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน (ถ้ามี)

นายจตุรงค์ เพชรสุทธิ์ ตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ มีหน้าที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ วางแผนและหาวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินคุณภาพที่ดิน วางแผนการใช้ที่ดิน กำหนดวิธีอนุรักษ์ดินและน้ำหรือปรับปรุงบำรุงดิน และเป็นผู้กำหนดทิศทางองค์กร กลยุทธ์ และจัดทำแผนสู่การปฏิบัติในพื้นที่จริง สัดส่วนร้อยละ ๑๐๐

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) .....(ผู้ขอประเมิน)
(นายจตุรงค์ เพชรสุทธิ์)
(ตำแหน่ง) นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
(วันที่) .....๘../มิถุนายน../๒๕๖๙.....

ขอรับรองว่าสัดส่วนการดำเนินการข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ (ถ้ามี)

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) .....(ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล)
(นายวิรุธ คงเมือง)
(ตำแหน่ง) ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๙
(วันที่) .....๘../มิถุนายน../๒๕๖๙.....

(ลงชื่อ) .....(ผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป)
(นายวิรุธ คงเมือง)
(ตำแหน่ง) ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๙
(วันที่) .....๘../มิถุนายน../๒๕๖๙.....

หมายเหตุ คำรับรองจากผู้บังคับบัญชา คือ ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล และผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไปอีกหนึ่งระดับ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นบุคคลคนเดียวกัน ก็ให้มีคำรับรองหนึ่งระดับได้